

De vier C's van Europese banken en het banktoezicht

René Smits

dinsdag 10 december 2013, 13:26

update: dinsdag 10 december 2013, 13:31

René Smits

Europese banken staan dezer dagen voor uitdagingen (*challenges*) of zorgpunten (*concerns*) die gezamenlijk kunnen worden aangeduid als vier C's, naar de Engelse woorden voor deze uitdagingen.

[Lees hier de column in het Engels | The Four Cs of European banking and supervision](#)

Cultuur

Eerst: cultuur (*culture*). De cultuur van de banken, die de cultuur van de samenleving als geheel weerspiegelt, maar daarvan de gebreken vergroot, is te lang gedomineerd door hebzucht en een egoïstische instelling. De megaboetes in de afgelopen week getroffen [regeling tussen de Europese Commissie en grote financiële instellingen](#) in het schandaal over de beïnvloeding te eigen gunste van rentestandaarden (Euribor, Yen Libor) herinnert aan dit gedrag.

De crisis heeft aangetoond dat een andere aanpak geboden is. De klant moet

weer centraal komen te staan. Een grondige herziening van de cultuur van het bankwezen is aan de gang. In recente toespraken maakt Martin Wheatley, het hoofd van de Britse gedragstoezichthouder Financial Conduct Authority duidelijk [wat nodig is \(minder regelgeving en meer ethiek\)](#) en [wat er al gebeurt](#) ten aanzien van Britse banken.

Elders wordt dezelfde [oproep voor een moreel kompas van bankiers](#) gehoord. Bankiers moeten terugkeren naar de liefde voor hun vak. U zult zich afvragen: wat heeft liefde ermee te maken? Het antwoord is: als een activiteit met liefde wordt uitgevoerd – de liefde voor het vak, de zorg voor de cliënt, het belang van de onderneming – geeft een innerlijk kompas aan, hoe te werk te gaan.

Kapitaal

Kapitaal (*capital*) is vanzelfsprekend de tweede uitdaging. Het krimpproces van hun balansen (*deleveraging process*) waarin banken zich ontdoen van slechte risico's vereist extra kapitaal en voorzieningen. De [uitgebreide beoordeling](#) die de ECB de ongeveer 125 systeemrelevante banken in het eurogebied zal laten ondergaan alvorens zij directe toezichthoudende bevoegdheden over hen krijgt, zal ongetwijfeld en met opzet tekorten in het kapitaal van banken te zien geven. Deze tekorten zullen moeten worden aangevuld door kapitaalinjecties uit particuliere bron. Bij gebreke daarvan zullen publieke bronnen van kapitaal onvermijdelijk worden.

De eerste bron voor aanvullend kapitaal dat niet op de markt verkregen kan worden, zijn nationale afwikkelingsfondsen onder de Europese herstel- en afwikkelrichtlijn voor financiële instellingen (naar de Engelse afkorting: BRRD), een richtlijn die momenteel in het wetgevingsproces wordt vastgesteld. Een secundaire bron kan het ESM zijn, hoewel bepaalde lidstaten er keihard aan vasthouden dat zogenoemde *legacy* problemen (kapitaaltekorten uit het verleden die zijn vastgesteld vóórdat de ECB begint met haar toezicht) niet kunnen worden verholpen door dit permanente steunfonds van het eurogebied.

De besprekingen over een [Europese Afwikkelautoriteit](#) en het bijbehorende afwikkelfonds komt dezer dagen tot een hoogtepunt. De hoogte van het vereiste kapitaal kan nog niet worden overzien: Bazel en de EU stellen een bepaald niveau vast, [onafhankelijke buitenstaanders](#) vragen om [veel meer](#).

Kredietverlening

De derde uitdaging is kredietverlening (*credit*): banken moeten weer gaan lenen aan het MKB en aan individuen ter financiering van economische groei. Verschillende regelingen zijn ingezet om te helpen bij de hervatting van deze traditionele rol van de bankiers: van [toezicht door autoriteiten](#) of de banken

voldoen aan een belofte bepaalde vooraf overeengekomen bedragen te lenen, tot specifieke projecten waarbij de [Europese Investeringsbank](#) betrokken is.

Mededinging

De vierde uitdaging is mededinging (*competition*). De concurrentie is afgenomen door de balkanisering van de financiële markten in de eurozone, waar banken hebben zich teruggetrokken in hun thuisstaat onder invloed van balansinkrimping, aansporingen van toezichthouders om zich te richten op hun thuismarkt en druk van regeringen om in de eerste plaats de nationale markten bedienen. Aanbieders van krediet van over de Europese binnengrenzen zijn uitgestapt of concentreren zich op hun thuismarkt. De mededinging bevorderen zonder de financiële stabiliteit te ondermijnen zal een grote uitdaging zijn.

Uitdagingen

Deze vier uitdagingen zijn ook die van de Europese toezichthouders. Effectief werken aan een cultuurverandering, het identificeren van kapitaaltekorten en toezicht op een herstel van veilige bufferniveaus voor de opvang van verliezen en tegelijkertijd concurrentie op de bancaire markten bevorderen, vormen grootse uitdagingen voor de toezichthouders. De rol ten aanzien van de hervatting van kredietverlening aan de reële sector ligt meer bij de centrale bank: de ECB kan het renteniveau en de vertaling monetaire beleidsbeslissingen in het gehele eurogebied beïnvloeden.

Samenhang

Er is een vijfde uitdaging voor de Europese toezichthouders: de samenhang (*coherence*) in hun benadering van het banktoezicht. Het vertalen van de institutionele wijzigingen die de [bankenunie, hoe onvolmaakt ook nog](#), brengt, in een coherente en consistente benadering van het banktoezicht vereist innovatieve benaderingen en het combineren van het beste uit de praktijk van de tot nog toe verspreid opererende toezichthouders. Als van bankiers kan worden gevergd hun gevestigde manier van doen op te geven, het is eerlijk om hetzelfde van hun toezichthouders te vragen.

Bron: <http://fd.nl/economie-politiek/columns/rene-smits/789324-1312/de-vier-cs-van-europese-banken-en-het-banktoezicht>